



**Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Обласний ресурсний центр із підтримки інклюзивної освіти**



**SMART цілі – досяжність успіху дитини з ООП в
складанні індивідуальної програми розвитку**

Гейко Тетяна Миколаївна,
**методист обласного ресурсного
центру із підтримки інклюзивної освіти МОІППО**

Переваги SMART – цілей для команди супроводу



1. Чіткий напрямок

- ✓ якщо прописані SMART- цілі, то команда супроводу має чіткий напрямок до виконання завдань для дитини з ООП
- ✓ прописані цілі спрямовують команду до прийняття рішень кожного дня

2. Допомога в плануванні

- ✓ навчившись визначати цілі, команда виходить на більш просунутий рівень планування завдань

3. Отримання швидкого результату

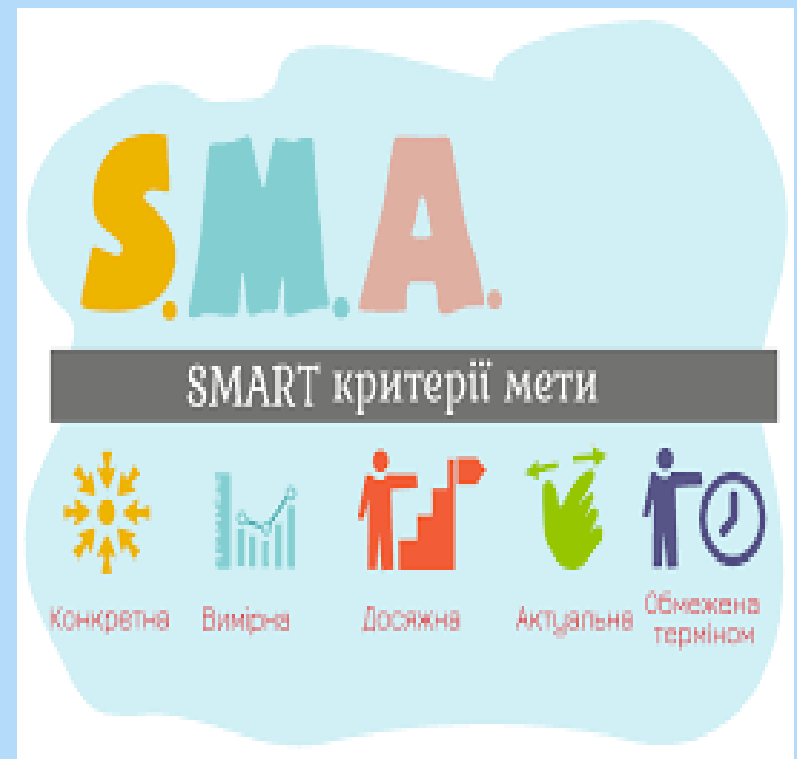
- ✓ правильно сформульовані SMART- цілі допомагають швидше реалізувати поставлені завдання. В процесі роботи буде йти менше часу на виконання непродуктивних дій

4. Засоби мотивації

- ✓ якщо перед кожним учасником команди поставлена мета, то вона стане для всіх інструментом мотивації

Формування цілей навчальної діяльності SMART

- **Критерії SMART**
 - S-** конкретність (чіткість формулювання)
 - M-** вимірюваність (оцінка прогресу)
 - A-** досяжність (реалістичність)
 - R-** актуальність (значиме для дитини)
 - T-** визначеність у часі (за який час)



конкретність

Ціль має бути конкретною і зрозумілою. У формулюванні необхідно уникати таких понять, які позначають процес (покращити, підвищити)

вимірюваність

Критерій наголошує на необхідності мати вимірювані показники для визначення прогресу у досягненні цілі. Якщо прогрес у досягненні цілі не можна виміряти, то важко буде відслідкувати, чи є рух в напрямку успішної реалізації цілі

досяжність

Ціль має бути досяжною, реалістичною для учня, тобто такою, що відповідає потребам дитини і чи достатньо у нього ресурсу

доцільність

Ціль має бути значимою та актуальною для дитини, тобто такою, що відповідає потребам дитини. Результат виконання поставленої цілі має просувати дитину у її розвитку

визначеність у часі

Ціль має бути досягнута за певний проміжок часу, зазвичай впродовж навчального року. Кінцевий термін, до якого вона повинна бути досягнута, дуже стимулює виконання

Цілі і завдання



Цілі – це твердження щодо бажаного результату

- вони можуть стосуватися знань, умінь, поведінки, комунікації, інтелектуального, соціального розвитку, мовленнєвих навичок, тощо і мають бути чітко сформульовані, висловлені через позитивні твердження та бути зрозумілими всім, хто їх читає

Завдання – необхідні проміжні кроки, їх послідовність на шляху до окресленої цілі

- коли актуальні цілі визначені й описані правильно, вони дають усім членам команди супроводу план дій і чіткий механізм для впровадження дієвої допомоги дитині та оцінювання динаміки її позитивного розвитку

Для дитини з ООП одночасно можна працювати над 2-3 цілями

Узгоджена покрокова робота учасників команди супроводу

Вибір цілей

Команда супроводу визначає пріоритетність цілей для дитини з особливими освітніми потребами:

- ✓ соціально-побутовий розвиток
- ✓ асоціальна (проблемна) поведінка
- ✓ безпека (коли завдає шкоду собі або іншим)
- ✓ емоційно-вольова сфера
- ✓ комунікативні навички
- ✓ когнітивна сфера
- ✓ навчальні можливості



Для дитини з ООП одночасно можна працювати над 2-3 цілями

Узгоджена покрокова робота учасників команди супроводу

Давайте проаналізуємо



Якщо дитина непосидюча, не використовує мовлення для комунікації, не помічає однолітків, влаштовує істерики у випадках, коли не отримує бажаного, інколи б'є себе та дорослого, ігнорує звернення, не виконує інструкції, проявляє свавілля, то пріоритет у виборі цілей буде???

Приклад для формулювання SMART- цілей

Бар'єром у навчанні і розвитку дитини є невміння звертатися до вчителя з проханням, тому дитина дуже часто ігнорує звернення, не виконує інструкції та завдання дорослого, інколи може проявляти свавілля. Також в процесі колективних ігор з однокласниками відсутня поступливість, може виникати дратівливість, в разі недотримання його правил.

На уроках дитина непосидюча, не проявляє зацікавленості при виконанні завдань. Сприймає інструкції вчителя тільки після додаткового індивідуального роз'яснення у спрощеній формі або потребує наочності. Не використовує мовлення для комунікації, не помічає однолітків, влаштовує істерики у випадках, коли не отримує бажаного.

Довгострокова ціль

Довготривала ціль: (півроку) (соціально-комунікативна взаємодія) на три місяці

(Ім'я дитини)

- володітиме навичками суспільної поведінки, набуватиме соціального досвіду у взаємодії та комунікації з однокласниками та дорослими
- розвинути слухняність, посидючість
- розвинути здатність адекватно поводити себе
- навчити дитину під час занять використовувати картки-опори
- набути здатність виконувати інструкції та завдання під час уроку

Цілі можна виразити через кількісні показники

- не виконує
- виконує з фізичною допомогою
- виконує з нагадуванням
- виконує самостійно

Короткострокові завдання

- коли дитина щось хоче взяти/зробити, дорослий випереджає її дію своїми словами(наче інструкцією)
 - « Візьми Лего » **слова дорослого – виконана дія**
- коли дорослий звертається до дитини, вона у найближчі 3-5 с виконує прохання(інструкцію)
- планування ситуацій, в яких дитина буде взаємодіяти з однолітками
- коли дитині потрібно вийти з приміщення то вона робить це з опорою на візуальну підказку
- спілкуватися з оточуючими, використовуючи різні засоби комунікації (методика PEKS), соціальні історії, на початковому етапі дорослий навчає жесту (Я хочу)
- чітке надавання інструкції, поділ завдань на частини
- надання можливості обирати
- давати дитині таке завдання, яке вона зможе легко виконати з фізичною допомогою дорослого (рука в руці)

Дитина з порушенням поведінки



- часті перерви
- робота в тиші (зручне місце для дитини)
- позитивні підкріплення
- надання можливостей для вибору
- надання можливостей порухатися

Індивідуальна програма розвитку (ІПР)

- Довгострокові цілі
- Короткострокові завдання



Участь кожного



Адміністрація – формування складу команди супроводу, призначення відповідальної особи щодо координації розроблення ІПР, залучення фахівців (в тому числі фахівців ІРЦ) для надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з ООП

Батьки – інформацію про стан здоров'я, розвиток, інтереси, особливості поведінки дитини

Фахівці – особливості розвитку тих чи інших процесів, функцій

Педагогічні працівники – наявний рівень знань та вмінь, співставлення вимог програми та можливостей дитини, особливості поведінки, спілкування між ровесниками, навичок самостійності та самообслуговування

Яку інформацію мають отримати батьки

- чому дитина потребує розроблення індивідуальної програми розвитку
- хто надаватиме освітні та спеціальні послуги
- скільки часу на тиждень триватимуть заняття з фахівцями або додаткові заняття
- методи та періодичність оцінювання
- періодичність перегляду ІПР та надання інформації про хід його виконання

Складання індивідуальної програми розвитку(ІПР), що містить наступні розділи

- загальна інформація про учня
- відомості про особливості розвитку учня
- наявний рівень знань і вмінь учня
- додаткові освітні та соціальні потреби учня
- психолого-педагогічна допомога
- характеристика учня по сферам розвитку
- навчальні предмети (програма адаптована, модифікована)
- індивідуальний навчальний план (ІНП) діти з порушеннями інтелектуального розвитку
- план консультування батьків/законних представників у процесі розроблення ІПР
- моніторинг стану розвитку учня та його навчальних досягнень

Дитина з особливими освітніми потребами (ООП)

Сильні сторони

- що дитина вміє, які компетентності сформовані
- сильні якості особистості
- переважний стиль навчання
- Інтереси
- що мотивує дитину до навчання, спілкування та взаємодії
- академічні компетенції

Потреби

- врахування фізичного розвитку дитини
- пристосування середовища до потреб дитини
- врахування перешкод у навчанні, зумовлених особливостями розвитку
- надання індивідуального супроводу
- психолого-педагогічна адаптація
- адаптація навчального матеріалу
- модифікація навчальної програми для дитини з інтелектуальними порушеннями

Мозковий штурм

Ознайомтесь з переліком та погрупуйте висловлювання на групи:

компетентності, потреби, рекомендації

- вміє самостійно виконувати завдання
- надавати можливість сприймати на дотик, маніпулювати з предметами чи деталями
- формувати навички самообслуговування
- дотримується правил поведінки в їдальні
- на виконання одного завдання витрачає багато часу, часто перебирає всі можливі варіанти

Практична вправа

Розгляньте інформацію про дитину, визначте її особливості розвитку

- сформовані компетенції
- потреби
- рекомендації для педагогів



Адаптація та модифікація

Адаптація – змінює характер представлення матеріалу, не змінюючи зміст. Програма не змінюється.

- **пристосування освітнього середовища**

(зменшення рівня шуму в групі збільшення освітлення, куточок для усамітнення)

- **адаптація навчальних підходів**

(використання навчальних завдань різної складності, збільшення часу для виконання, перехід з одного виду діяльності, виконання завдань за зразком на інший)

- **адаптація навчальних матеріалів** (адаптація навчальних посібників, наочних та інших матеріалів, картки-підказки, сюжетні малюнки, «соціальні історії», серія карток по методиці PECS)

Модифікація – трансформує характер представлення матеріалу шляхом зміни змісту або концептуальної складності навчального завдання

змінюється індивідуальний навчальний план (ІНП) цілі й завдання для конкретної дитини

інші очікування від дитини (не засвоює програму відносно свого віку)

використання як ресурс спеціальну програму для дітей з інтелектуальними порушеннями

Особливості розвитку дитини

Джерело інформації (висновок ІРЦ)

Контакт з дитиною встановлюється поступово. Знає своє ім'я, прізвище. Підвищена втомлюваність в руховій активності. Дрібна моторика порушена. Темп роботи нерівномірний. Працездатність на низькому рівні. Мислення у дитини наглядно-дійове. Пам'ять механічна. Увага мимовільна, нестійка. Дрібна моторика порушена. Активний і пасивний словник на низькому рівні. Зорове сприймання краще розвинуто ніж слухове. Розвиток пізнавальних процесів на низькому рівні. Сенсорні еталони недостатньо сформовані. У поведінці переважають емоційні реакції. Любить книжки про тварин, з задоволенням відвідує музичні заняття.

Поточний рівень знань та вмінь

Рівень розвитку дитини, виявлені під час спостережень, її вміння, сильні якості, стиль навчання, що дитина не вміє робити, у чому їй потрібна допомога

Команда супроводу

Учитель

Рівень сформованості навчальних знань, умінь у дитини на низькому рівні. Програмовий матеріал дитина засвоює із значними труднощами. Інтерес до виконання запропонованих завдань формальний. Труднощі виникають у відтворенні матеріалу, запам'ятовуванні. При виконанні завдань потребує неодноразового повторення.

Знає літери, зливає в склади, читає поскладово. Причинно-наслідкові зв'язки самостійно не встановлює. Списує слова, речення з друкованого тексту.

Рахує в межах 10-ти прямий рахунок, зворотній – виникають труднощі.. Розв'язує приклади на додавання і віднімання в межах 10 на предметному матеріалі. Має труднощі в орієнтуванні в просторі. Знає три основних кольори, відтінки не розрізняє. Вирізняє з геометричних фігур тільки коло та трикутник.

Дитина із задоволенням допомагає вчителю у побутових ситуаціях в класі: витирає дошку, поливає квіти, роздає чи збирає зошити.

У спілкуванні з однолітками схильна до бурхливих проявів емоцій: може кричати і плакати, проявляти агресію(штовхати дітей). Навички малювання, роботи з ножицями та папером не сформовані.

Поточний рівень знань та вмінь

Рівень розвитку дитини, виявлені під час спостережень, її вміння, сильні якості, стиль навчання, що дитина не вміє робити, у чому їй потрібна допомога

Команда супроводу

Логопед

Рівень розвитку зв'язного мовлення дитини не відповідає програмним вимогам.

Словниковий запас обмежений побутовою лексикою. Відмічаються суттєві порушення всіх сторін мовлення: звуковимовної, лексичної, граматичної, фонематичної. Завдання на узгодження в роді, числі, відмінках не виконує. Слабкість м'язів при виконанні артикуляційних рухів та дихальних вправ. Часткове розуміння та виконання простих інструкцій. вказує на окремі предмети героїв та їх дій за сюжетною картинкою.

Психолог

У спілкуванні дитина примхлива, проявляє впертість, плаксивість. Може штовхати дітей, коли не задовольняються його бажання. На зауваження інколи реагує емоційно, починає плакати. Однак, коли мова заходить про ігри, улюблені солодощі, комп'ютер, дитина проявляє зацікавленість. Планування власної діяльності відсутнє. Дитина негативно сприймає відмову, під час ігор правил не дотримується, не може чекати більше 3-х хвилин.

Довгострокова ціль (на три місяці) (сенсорно-пізнавальний розвиток) знатиме і співставлятиме три кольори(червоний, жовтий, зелений);

Короткострокові завдання	Моніторинг та оцінювання досягнень
<ul style="list-style-type: none">▪ <i>(Ім'я дитини)</i> Виділяє (показує ручкою) червоний колір на прохання дорослого» Покази червоний»▪ Показуватиме червоний на прохання дорослого « покажи червоний»▪ Знаходитиме червоний серед двох кольорів▪ Знаходитиме в оточенні предмети червоного кольору і показуватиме їх <p style="text-align: center;">Методи оцінювання</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Зразки робіт, спостереження	<ul style="list-style-type: none">▪ <i>Спостереження 28.09.</i>▪ <i>Спостереження 25.10.</i> <p>виконує виконує не систематично або виконує з допомогою не виконує</p>

Українська мова (другорядні члени речення)

Тема: Довгострокова ціль (3 місяці): ознайомити дитину з поняттями: додаток, означення, обставини. Навчити дитину знаходити в реченні означення.

Короткострокові завдання

1. Формувати практичні мовленнєві навички письма на основі доступних відомостей про речення як таке, що виражає закінчену думку
2. Навчити самостійно визначати головні члени речення
3. Писати під диктовку короткі речення і знаходити додаток
4. Відповідати повним реченням на запитання за змістом прослуханого та прочитаного (хто? що? який? яка?)
5. Усвідомлює відмінність між однорідними членами і головними членами речення
6. З допомогою вчителя розставляє розділові знаки між однорідними членами речення
7. Намагається правильно інтонувати речення з однорідними членами речення

Моніторинг та оцінювання досягнень

спостереження
28.09.

спостереження
25.10.

спостереження
20.11

Умовні позначення відстеження динаміки розвитку

виконує

виконує не систематично або
виконує з допомогою

не виконує

Здійснення системи моніторингу

Узгоджена, покрокова робота учасників команди супроводу

Узгоджений між собою стиль поведінки з нею, (рівень вимогливості, поведінкові та мовленнєві реакції на типові її прояви тощо)

Здійснення системи моніторингу

продукти діяльності дітей, аркуші спостереження записи, анкети, інтерв'ю, фото і відео (за згоди батьків)

заповнення «Щоденника комунікації команди супроводу», головний зміст якого – виконання ними конкретних SMART-цілей (що було застосовано і може бути підказкою для інших)

Дякую за увагу